

A nationwide study of asthma and allergy in Swedish preschool children with special reference to environment, daycare, prevalence, co-occurrence and incidence

Kristina Bröms

MD, PhD, Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap, Uppsala universitet, Box 564, 751 22 Uppsala. E-post: kristina.broms@pubcare.uu.se.

Under de senaste decennierna har förekomsten av astma, eksem och hösnuva fördubblats i västvärlden. Särskilt barn och ungdomar har drabbats. Många orsaker till ökningen har föreslagits bl.a. inomhusmiljöfaktorer och ändrad bakteriefloora i tarmen.

Syftet med avhandlingen var att undersöka dels inomhusmiljön i allergiförskolor och vanliga förskolor, dels förekomsten av astma och allergi i olika åldrar och faktorer som ökade risken för att insjukna i astma. 84 allergiförskoleavdelningar och 355 vanliga avdelningar besvarade en inomhusmiljöenkät. Föräldrar till 1000 allergiförskolebarn och 4886 kontrollförskolebarn, 1-6 år gamla, besvarade en första enkät om astma, allergier, medicinering, ärftlighet och miljöfaktorer i hemmet. Fem år senare besvarade föräldrar till 4255 barn en uppföljningsenkät.

Framför allt var det bristande dammtorkning och rengöring av textilier i de vanliga förskolorna som framkom i undersökningen. Dessutom hade 25% av allergiförskolorna och 39% av de vanliga förskolorna tecken på aktuell eller tidigare fuktskada.

I en andra delstudie undersöktes betydelsen av ålder, kön och befolkningstäthet för astmaprevalensen. Prevalensen ökade fram till tre års ålder och minskade därefter. Vid tre års ålder hade 11,4% av pojkarna och 9,8 % av flickorna astma. Astmaprevalensen ökade också med

befolkningstätheten. Även förekomsten av eksem och födoämnesallergi ökade upp till tre års ålder och minskade sedan. Däremot ökade förekomsten av rinit successivt från 1 års ålder. Totalt hade 8,9% av barnen astma, 21,7% eksem, 8,1% allergisk rinit och 6,6% födoämnesallergi. För prevalensen av astma hade samtidig pälsdjursallergi eller allergisk rinit störst betydelse, för allergisk rinit pollenallergi och för eksem födoämnesallergi.

I en tredje delstudie visades att åldern hade stor betydelse för risken att insjukna i astma. Vid ett års ålder var risken att få astma dubbelt så stor som vid sex års ålder. Födoämnesallergi vid första undersökningen var den faktor som hade störst samband med insjuknande i astma. Andra riskfaktorer som hade betydelse för risken att få astma var om barnet hade allergisk rinit eller eksem eller om någon förälder hade astma eller rinit.

Sammanfattningsvis visar avhandlingen att inomhusmiljön i förskolor bör kunna förbättras och att många barn med astma, eksem och födoämnesallergi har chans att bli besvärsfria före sju års ålder. Dessutom visades att födoämnesallergi har stor betydelse för risken att insjukna i astma och att astmaprevalensen ökar med befolkningstätheten.